

PSYCHOLOGISCH GEDRAGSONDERZOEK

Schoolomgevingen

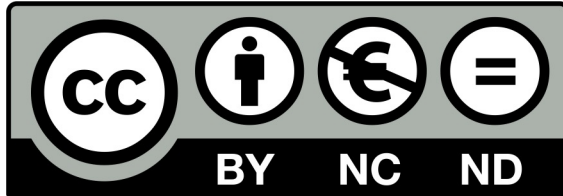
Afval na consumptie en peuken

Ingrepen

Licentie

Dit verslag is beschikbaar onder licentie CC BY-NC-ND 4.0 – Naamsvermelding - Niet commercieel - Geen afgeleide werken 4.0 Internationaal.

Meer informatie over de licentie CC BY-NC-ND 4.0 vindt u hier: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.nl>

Dit betekent dat:

Het u vrij staat:

- **Te delen** – het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven via elk medium of bestandsformaat.

Onder de volgende voorwaarden:

- **Naamsvermelding** – U moet de maker van het werk vermelden, een link naar de licentie plaatsen en aangeven of het werk veranderd is. U moet deze informatie op redelijke wijze vermelden, maar niet zodanig dat de indruk wordt gewekt dat de licentiegever instemt met uw werk of uw gebruik van het werk.
- **Niet commercieel** – U mag het werk niet geheel of gedeeltelijk gebruiken voor commerciële doeleinden.
- **Geen afgeleide werken** – Als u het werk hebt geremixt, veranderd of op het werk hebt voortgebouwd, mag u het veranderde werk niet verspreiden of ter beschikking stellen.
- **Geen aanvullende restricties** – U mag geen juridische voorwaarden of technologische voorzieningen toepassen die anderen er juridisch in beperken om iets te doen wat de licentie toestaat.

Aanbevolen vermelding: [Behaven & Égérie Research. \(2021\). Psychologisch gedragsonderzoek. Schoolomgevingen en afval na consumptie. Ingepen.](#)

Over dit document

In het kader van het psychosociale onderzoek naar openbare netheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn meerdere combinaties van plaatsen en prioritair afval geïdentificeerd.

Voor elk van deze combinaties is een workshop gehouden om samen met de belanghebbenden de ingrepen te definiëren en te beoordelen die de beste kans maken om netheidsgedrag aan te moedigen of slordige gedragingen tegen te houden.

Dit document vat de workshop samen die ging over **peuken en afval na consumptie in schoolomgevingen**.

(Er zijn een aantal aanvullende en gedetailleerde documenten waarnaar op het einde van dit document wordt verwezen.)

Situatie ter plaatse

© Égérie Research.

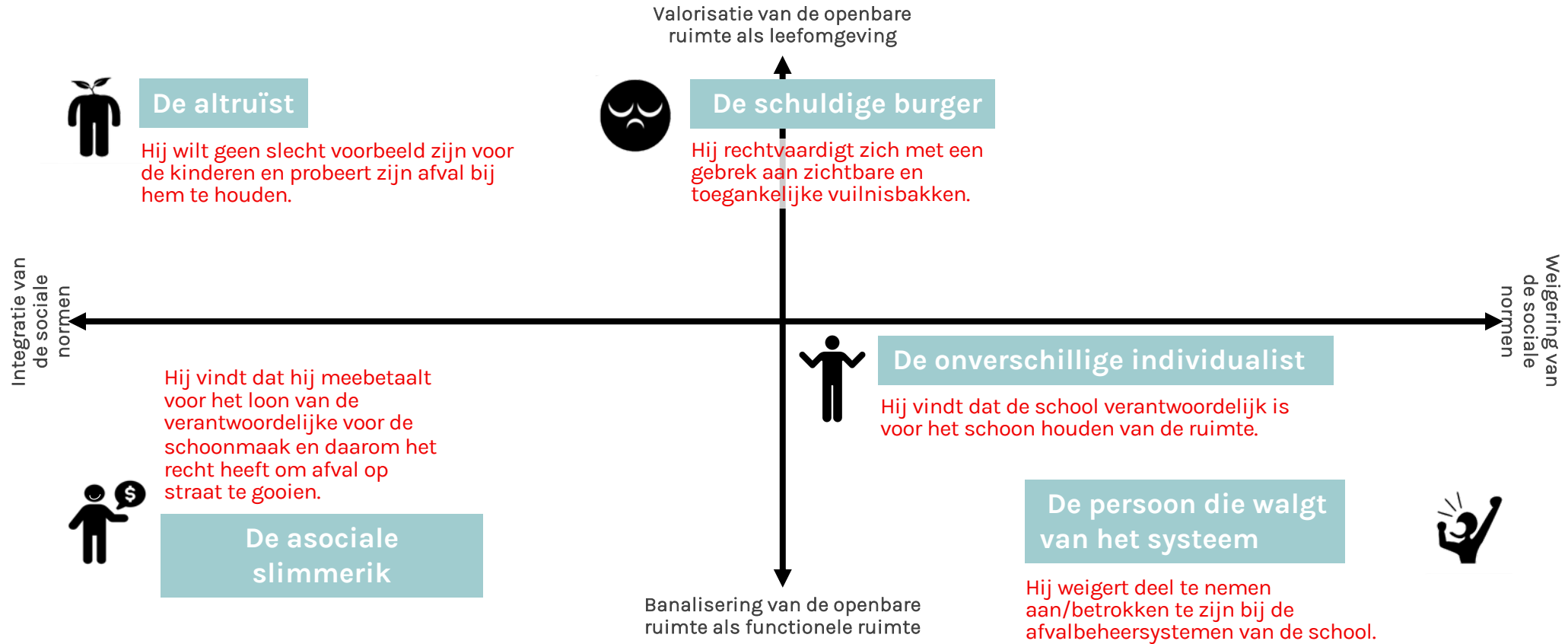
Gewenst gedrag

Deze workshop ging over de definitie van gedragsingrepen waarmee het onderstaande gewenste gedrag **in schoolomgevingen** kan worden aangemoedigd:

- Soort afval: **peuken en afval na consumptie**
- Doelpubliek: **ouders (of leerlingen)**
- Gewenst gedrag: **afval/peuken in de dichtstbijzijnde vuilnisbak gooien**

Vervuilersprofielen

Voor deze combinatie zijn verschillende **vervuilersprofielen** bepaald:

Geïdentificeerde hindernissen

En de volgende **hindernissen** zijn bepaald, die goed weggooigedrag verhinderen:

Hindernissen met betrekking tot CAPACITEIT	Hindernissen met betrekking tot OPPORTUNITEIT	Hindernissen met betrekking tot MOTIVATIE
<ul style="list-style-type: none"> • /	<ul style="list-style-type: none"> • Slecht onderhouden plaats • Gebrek aan netheid • Vuilnisbakken die ontbreken, slecht geplaatst zijn, in slechte staat zijn of overvol zijn • Beschrijvende norm die het gebrek aan netheid toestaat • Onmiddellijke aanwezigheid van gelijken (voor jongeren)	<ul style="list-style-type: none"> • Niet graag het vuile afval bij zich houden • Geen interesse in de geldende regels • Gebrek aan zin voor persoonlijke verantwoordelijkheid • Drang om ze op het moment zelf weg te gooien wegens gebrek aan tijd of oplossing • Banalisering van het weggooien van afval waarvan de impact kleiner wordt geacht • Gebrek aan netheid als gewoontegedrag (vergetelheid, onachtzaamheid, automatisme)

Workshop met de belanghebbenden

Om deze hindernissen weg te werken, zijn eerst **gedragsingrepen** geselecteerd. Die werden vervolgens samen met de experts van de belanghebbenden* van de openbare netheid in het gewest gedefinieerd en beoordeeld :

Mise en avant des conséquences (locales)	
Intervention	Les gens ne considèrent pas forcément la situation dans son ensemble lorsqu'ils prennent une décision
Considération	Comment les aider à prendre conscience des conséquences de leurs actes, qu'elles soient liées à l'environnement, à la dimension sociale ou sur le personnel de propreté ?
Comment l'appliquer dans notre contexte ?	

© Behaven.

* Net Brussel, Leefmilieu Brussel, de gemeenten, VSSN, Shopera, Be WaPP, MIVB, City TOOLS, IBSA en het kabinet van Maron.

Concrete ingrepen (1/3)

Wat heeft geleid tot onderstaande **concrete ingrepen** op basis van het **Behaven-model**:

SIGNALISATIE	
Bij de vuilnisbakken	<ul style="list-style-type: none"> • Afbeeldingen van afval en sorteerinstructies weergeven • Borden op hoogte plaatsen om de plaats van asbakken aan te tonen, of boven de vuilnisbakken: <i>"Mijn school zorgt voor netheid"</i>
In de omgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Tekening of logo met de boodschap: <i>"Hier niets weggooien"</i> • Borden met tekeningen van kinderen • (Echte of valse) camera's plaatsen met de boodschap: <i>"U wordt gefilmd"</i> • Tonen dat burgers zich goed gedragen in de nabijgelegen winkels: <i>"Bravo! Dankzij uw samenwerking is er minder afval"</i> • De afvalbak een menselijk gelaat geven met grote ogen: <i>"Ik hou je in de gaten"</i>
COMMUNICATIE	
Over het respect voor de plaats en de gemeenschap	<ul style="list-style-type: none"> • Ingreep van de ouders in schoolomgevingen om de ruimte gezelliger te maken (bv. bloembakken plaatsen) • Sensibilisering van de ouders om te vermijden dat ze kinderen zaken meegeven die afval kunnen worden
Over de gevolgen van slecht gedrag	<ul style="list-style-type: none"> • Videospots met artiesten die herinneren aan de positieve en negatieve gedragingen (in meerdere talen)

Concrete ingrepen (2/3)

Wat heeft geleid tot onderstaande **concrete ingrepen** op basis van het **Behaven-model**:

INFRASTRUCTUUR	
Vuilnisbakken toevoegen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de vuilnisbakken voor peuken nabij wachtruimten • Vuilnisbakken plaatsen in schoolomgevingen • Sorteereilanden met een ludieke toets plaatsen
Ingrep van het personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Aanstelling van een netheidsambassadeur, leerling, ouder die in de klas de regels herhaalt
DIENSTVERLENING	
Zakken voor de voorbijgangers	<ul style="list-style-type: none"> • Verdeling van zakasbakken voor de ouders die wachten
REPRESSIE	
Repressiegolf	<ul style="list-style-type: none"> • GAS-boete vanaf 14 jaar • De keuze geven tussen een geld- of tijdsanctie: in de vorm van een deelname aan een afvalophaling of aan een afvalfonds dat in de school meehelpt aan een programma • Bemiddelingsactie of gesprekken onder ouders om hen 'tot de orde te roepen'

Concrete ingrepen (3/3)

Wat heeft geleid tot onderstaande **concrete ingrepen** op basis van het Behaven-model:

SOCIALE INVLOED	
Pedagogische activiteiten in de scholen	<ul style="list-style-type: none"> • Schoonmaakdagen in de school organiseren • Ingrepen van het schoonmaakpersoneel • Scholencompetities organiseren • Een eco-team van leerlingen oprichten • Schooluitstap naar Net Brussel en de foto's delen zodat de kinderen er met de ouders over praten • Huishoudelijk reglement voor leerlingen en ouders met netheidsclausules voor de speelplaats en schoolomgevingen
Invloed van de kinderen op de ouders	<ul style="list-style-type: none"> • Met de kinderen een pedagogische video maken voor de ouders • Informatiebrochures meegeven voor de ouders • Affiches voor de ouders met de boodschap: <i>"Doe zoals uw kinderen, werp uw afval in de vuilnisbak"</i>

Meer informatie

Dit zijn de te raadplegen documenten, in deze volgorde:

Projectaanpak

Een one-pager die het voor dit project gevolgde proces visueel weergeeft en uitlegt

Overzicht van de wetenschappelijke literatuur

Een verslag met de inzichten volgens de drie dimensies van het gebruikte wetenschappelijke model

Kwalitatief en etnografisch onderzoek

Veldanalyse dankzij bezoeken ter plaatse, om mindmaps te maken die het gebrek aan netheid in de stad per zone en per sociaal en ook deugdzam gedrag voorstellen

Gesprekken met experts in netheid

Een twintigtal gesprekken van één uur voeren met verschillende profielen, namelijk werknemers van Net Brussel, gemeenten en organisaties die op het grondgebied samenwerken

Geïntegreerd overzicht van de hindernissen en facilitators

Een samenvattend overzicht van de hindernissen en facilitators volgens de drie dimensies van het wetenschappelijke model

Prioritering van plaatsen en afval

Een indeling en kwalificatie van de diverse plaatsen en soorten afval

Verslagen van workshops

Dit document, dat voor de overeenstemmende combinatie plaats-afval de concrete ingrepen voorstelt die bepaald zijn in samenwerking met de experts van de belanghebbenden

Geïnteresseerd? Neem contact op met Sara Dodemont:

sara.dodemont@arp-gan.be

OVER BEHAVEN

Behaven is een B Corp-gecertificeerde onderneming die oplossingen voor gedragswijziging ontwikkelt die de doeltreffendheid van uw programma's optimaliseren en aanmoedigen om actie te ondernemen.

CONTACT

Fred Dorsimont
Mede-oprichter en algemeen directeur
0476 01 01 05
fred@behaven.com
www.behaven.com

OVER ÉGÉRIE RESEARCH

Onze missie is het verzamelen van opinies, suggesties en standpunten van de consumenten en uw klanten. Zo kunnen we uw merkbeloftes activeren én ze in de juiste richting sturen: de consument is Egeria, uw muze!

CONTACT

Joelle Liberman
Mede-oprichter, sociologe
jliberman@egerie-research.be
0495 25 85 80
<https://www.egerie-research.be>